

Abstrakt

Sladkovodní druhy ryb ze skupin *Schistura robertsi* a *Paracanthocobitis zonalternans* patří do čeledi Nemacheilidae. Nemacheilidae jsou rozšířeni po celé Eurasii a jeden druh obývá severovýchodní Afriku.

Paracanthocobitis zonalternans žije v nížinném prostředí západní části jihovýchodní Asie od centrální Barmy po severní část Malajsie. Areál rozšíření je z biogeografického pohledu velmi zajímavý, protože prochází řadou biogeografických bariér, jmenovitě hranicí mezi Indickou a Indočínskou faunou podél řeky Salween, Krajskou šíjí, linií Surat thani – Krabi a linií Kangar – Patani. K této studii bylo za použití genetických (mitochondriální a jaderné sekvence), morfologických a geologických dat, využito přibližně 250 jedinců z 62 lokalit pokrývajících celý areál rozšíření

Genetická data z analyzovaného materiálu ukázala sedm hlavních linií odrážejících biogeografii areálu, s minimálním výskytem překryvu, ale s několika výskyty druhotného kontaktu. Datování událostí ukázalo, že *P. zonalternans* vznikl před 18 ml a biogeografické analýzy ukázaly, že se tak stalo v oblasti Tenasserim (jižní Barma). Změny hladiny světového oceánu měly velký vliv na formování zmiňovaných genetických linií. U jedné z linií, která již ve fylogenetických analýzách byla výrazně vzdálená ostatním, podpořily morfologické analýzy status nepopsaného druhu. Ostatní linie ukazují jen nevýrazné morfologické rozdíly a jsou považovány za stejný druh. Výsledky také ukazují, že některé znaky dříve použité pro popis druhů, nemají diagnostickou hodnotu.

Skupina kolem druhu *Schistura robertsi* obsahuje pět popsáných druhů: *S. robertsi*, *S. aurantiaca*, *S. balteata*, *S. crocotula*, *S. cincticauda* a také jeden nepopsaný druh *S. sp.* Sumo. V této studii bylo použito přibližně 200 jedinců ze 47 lokalit. Výsledky fylogenetických analýz ukázaly deset hlavních linií, z nichž sedm odpovídá popsáným, nebo známým nepopsaným druhům. Nicméně, na základě analýz je druh *S. robertsi* polyfyletický. Většina linií je hluboce izolovaná a některé z nich odrážejí biogeografii areálu, ale s velmi častým výskytem druhotného kontaktu.

Klíčová slova: *Paracanthocobitis*, *Schistura*, Nemacheilidae, Biogeografie, Jihovýchodní Asie, Geologie, Izolované linie, Morfometrie, Kolonizace, Bariéry